

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

مدیریت
معاونت خبر

پژوهش

خبری

معاونت

گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات، اظهارات و موضع‌گیری‌ها درباره

روند اجرایی برج‌ام (۳۸)

(مقطع بررسی: ۹۵/۰۴/۱۴ تا ۹۵/۰۴/۲۱)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– نیوزروم (بخش پژوهش‌های خبری)

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش‌های خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

پژوهشگر: مرتضی هوشیار

عنوان

صفحه

۱	مقدمه
۲	نکات برجسته
۳	الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام
۵	ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی درباره برجام
۷	ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۵+۱ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)
۸	د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب
۱۰	ه - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام
۱۱	بررسی و تحلیل

بسمه تعالی

مدیریت

پژوهش

جمهوری

معاونت

تعلیم و تربیت

سازمان

مطالعات

سیاسی

■ مقدمه

۲۳ مرداد ۸۱ نقطه عطف مهمی در تاریخ فعالیت‌های هسته‌ای ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. در پی بزرگنمایی و حتی دروغ‌گویی‌های منافقین با بهره بردن از ظرفیت‌های نظام رسانه‌ای استکبار منافقین توانستند هجمه سازمان یافته‌ای به این بهانه در سطح گسترده‌ای علیه ایران اسلامی تدارک ببینند، بر این اساس پرونده هسته‌ای ایران که پیش از انقلاب در سال ۱۳۲۹ کلید خورده بود و با تأسیس سازمان انرژی اتمی و امضای قرارداد ساخت نیروگاه بوشهر شکل جدی گرفته بود، وارد دوران جدیدی در حیات خود شد. از آن تاریخ تاکنون پرونده هسته‌ای ایران شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بود، به گونه‌ای که در دوره دبیری شورای عالی امنیت ملی آقای روحانی (۸۲/۷/۱۳ تا ۸۴/۵/۲۴) پرونده هسته‌ای ایران شاهد صدور بیانیه سعدآباد و امضاء توافقنامه بروکسل و پاریس و در نهایت تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی بود. اما عدم پایبندی غرب به تعهدات خود باعث شد ایران در اردیبهشت ۸۴ فعالیت‌های هسته‌ای خود را از سر بگیرد. در دوره دبیری آقای لاریجانی نیز پرونده هسته‌ای ایران شاهد چند نوبت مذاکره و در نهایت تنظیم جدول زمانی برای پاسخگویی به پرسش‌های آژانس (مدالیته) بود. این پرونده در دوره آقای دکتر جلیلی نیز سه دور مذاکره در ژنو، دو دور مذاکره در استانبول، یک دور مذاکره در بغداد، مسکو و در نهایت دو دور مذاکره در آلمانی و فریز در برابر فریز و پذیرش پیشنهاد ایران برای شکل‌گیری همکاری میان ۷ کشور را تجربه کرد. با روی کار آمدن دولت یازدهم، مأموریت مذاکرات و حل و فصل پرونده هسته‌ای به وزارت امور خارجه انتقال یافت. حاصل این مأموریت، مذاکرات سخت و فشرده ۲۲ ماهه بود که در ۳ آذر ۹۲ توافق ژنو با عنوان « برنامه اقدام مشترک » و در ۱۳ فروردین ۹۴ بیانیه لوزان قرائت شد تا اینکه پس از نه دور مذاکرات سخت و فشرده و چندین تمدید در تاریخ ۲۳ تیر ۹۴ بیانیه جمع‌بندی مذاکرات مبنی بر دستیابی به توافق جامع (برجام) توسط مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و طرف ایرانی قرائت شد. شورای امنیت سازمان ملل نیز تنها با گذشت شش روز از دستیابی به توافق جامع، قطعنامه ۲۲۳۱ را در تأیید دستیابی به برجام تصویب نمود. برجام در ادامه پس از ۶۰ روز بررسی و مجادلات طولانی به تصویب مجلسین آمریکا (سنا و نمایندگان) رسید. سپس برنامه جامع اقدام مشترک پس از بررسی‌های کارشناسی مفصل در مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹۴/۷/۲۱ تصویب و فردای آن روز از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. رهبر معظم انقلاب نیز در تاریخ ۹۴/۰۷/۲۹ ضمن نامه‌ای به رئیس جمهوری که حاوی الزامات نه‌گانه در اجرای برجام بود، برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را با عنایت به طی مراحل مختلف برای اجرا ابلاغ فرمودند. بولتن حاضر نگاهی تفکیکی - تحلیلی دارد به خبرها و مواضع موافقان و مخالفان برجام در ایران و اعضاء گروه ۵+۱، پس از انتشار بیانیه و تصویب برجام در مجالس ایران و آمریکا، فراز و فرود خبرها و اقدامات اجرایی برجام. بر این اساس جریان و جهت روند برجام از سوی طرفین قابلیت ارزیابی یافته و در برنامه سازی‌ها و گزارش‌های خبری می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

❖ از سرگیری پروازهای لوفت هانزا به تهران

❖ سنگ اندازی علیه توافق ایران و بوئینگ؛ اکثریت جمهوری خواه مجلس نمایندگان آمریکا تدابیر تازه‌ای را با هدف مسدود کردن

فروش هواپیماهای مسافربری بوئینگ به ایران تصویب کرده است.

❖ «جان کربی»: هیچ اطلاعاتی در دست نیست که نشان دهد ایران به موادی دست یافته که نقض برجام به حساب بیاید.

❖ «آنگلا مرکل»: ایران مقررات شورای امنیت سازمان ملل در خصوص توقف برنامه موشکی نظامی خود را نقض کرده است.

❖. علی اکبر صالحی: احساس می‌کنم اتفاقاتی در حال روی دادن است زیرا آقای بان کی مون و خانم مرکل حرف های عجیبی زده‌اند.

الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۱	دوشنبه ۹۵/۰۴/۱۴	از سرگیری پروازهای لوفت هانزا به تهران	لوفت هانزا، شرکت هواپیمایی آلمان از امروز دوشنبه پروازهای بدون توقف از مونیخ به تهران را دوباره آغاز کرده است. به نوشته وبگاه «تراول نیوز» لوفت هانزا از امروز و با هفته‌ای سه پرواز با شماره «۶۰۲LH» سفر به تهران را آغاز می‌نماید و ساعت ۲۲،۱۰ مونیخ را ترک و ۵،۲۰ دقیقه به تهران می‌رسد. «توماس وینکلمن» مدیر عامل شرکت لوفت هانزا اعلام کرد: «به دنبال افزایش روابط تجاری با ایران، ما انتظار تقاضاهای بیشتری را در آینده داریم. ایران اهمیت بیشتری را با گردشگران فرهنگی به دست آورده است.»	۹	خبرگزاری فارس
۲	جمعه ۹۵/۰۴/۱۸	سنگ اندازی علیه توافق ایران و بوئینگ	اکثریت جمهوری خواه مجلس نمایندگان آمریکا تدابیر تازه ای را با هدف مسدود کردن فروش هواپیماهای مسافربری بوئینگ به ایران تصویب کرده است. یکی از متمم‌ها، دفتر کنترل دارایی‌های خارجی آمریکا را از صدور مجوز لازم برای فروش هواپیماها منع می‌کند. پیتر روسکام نماینده اهل ایلینوی که تهیه کننده این متمم‌ها بود گفت: دادن این نوع هواپیماها به ایران، که هنوز بزرگترین حامی دولتی تروریسم در جهان است، به این معنی است که کالایی در اختیار آنها می‌گذاریم که می‌تواند برای مقاصد نظامی استفاده شود. او ادعا کرد می‌توان هواپیماهای بوئینگ را طوری بازطراحی کرد که ۱۰۰ موشک بالستیک یا ۱۵ هزار گلوله آرپی جی را حمل کنند. .. باراک اوباما، رئیس جمهور آمریکا، گفته است هر گونه مصوبه ای که باعث تضعیف توافق اتمی با ایران شود را وتو خواهد کرد.	۲-۱۲	الف

۱ - کدهای کلید واژه:

- ۱- بازرسی‌ها ۲- تحریم‌ها ۳- برگشت‌پذیری تحریم‌ها (مکانیسم ماشه) ۴- فرایند اجرایی برجام ۵- ادامه فعالیت‌های مهم هسته‌ای ایران ۶- رویکرد مثبت به توافق هسته‌ای ۷- رویکرد انتقادی به توافق هسته‌ای
 ۸- ادعای تداوم سیاست‌های توسعه طلبانه ایران در منطقه ۹- پیامدهای برجام ۱۰- الزامات نه گانه و فرایند اجرایی ۱۱- الزام آور نبودن (نامعتبر بودن) برجام ۱۲- سیاست‌های خصمانه واشنگتن در برابر تهران
 ۱۳- لغو و توقف تحریم‌ها ۱۴- پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود ۱۵- پایبندی غرب به تعهدات برجامی خود ۱۶- انتقاد از رفتار واشنگتن در برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر درباره رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۳	جمعه ۹۵/۰۴/۱۸	ادعای صدراعظم آلمان درباره برنامه هسته‌ای ایران	«انگلا مرکل» صدراعظم آلمان مدعی شد، ایران مقررات شورای امنیت سازمان ملل در خصوص توقف برنامه موشکی نظامی خود را نقض کرده است. بر اساس این گزارش، سازمان اطلاعات داخلی آلمان در گزارش اواخر ماه ژوئن خود مدعی شده است که ایران به تلاش ادعایی خود برای دستیابی به فناوری هسته‌ای غیرقانونی ادامه می‌دهد. بان کی مون دبیر کل سازمان ملل در یک گزارش محرمانه اعلام کرده است که آزمایشهای موشک بالستیک ایران با روح سازنده توافق هسته‌ای بین تهران و قدرتهای جهانی، سازگار نیست. (خبرگزاری تسنیم جمعه ۹۵/۰۴/۱۸)	۸-۵	آفتاب نیوز
۴	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	واکنش تند صالحی به ادعای مرکل و بان کی مون	علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی ایران با اشاره به سخنان اخیر مرکل و بانکی مون علیه ایران گفت: احساس می‌کنم اتفاقاتی در حال روی دادن است زیرا آقای بان کی مون و خانم مرکل حرف‌های عجیبی زده‌اند. ضرورتی ندارد که سازمان انرژی اتمی بخواهد خرید غیررسمی انجام دهد ما این همه زحمت کشیدیم و برجام را به اینجا رساندیم که یک کانال خرید هم داشته باشیم و خرید را هم از این کانال انجام دهیم اکنون چگونه ممکن است خودمان را به در دسر بیندازیم؟..	۱۴	خبرگزاری صدا و سیما
۵	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	تصریح کاخ سفید به پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود	«جان کری» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در پاسخ به یک خبرنگار که سعی داشت با کنار هم قرار دادن گزارش‌های اخیر برخی رسانه‌ها و موسسات، ایران را به نقض سند برجام متهم کند، گفت: هیچ اطلاعاتی در دست نیست که نشان دهد ایران به موادی دست یافته که نقض برجام به حساب بیاید..	۱۴	ایسنا
۶	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	واکنش کاخ سفید به طرح مجلس نمایندگان آمریکا درباره معامله بوئینگ	آلن ایر سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا با اشاره مصوبه اخیر مجلس نمایندگان آمریکا علیه کشورمان تاکید کرد: دولت اوپاما با هر مصوبه‌ای که در اجرای توافق هسته‌ای اخلال ایجاد کند، مخالفت خواهد کرد..	۱۳-۹	ایسنا

ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۱۵	علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی	گزارش شورای عالی امنیت ملی از اجرای برجام	اجرای بدون نقض برجام با حفظ و تداوم سیاست‌های راهبردی جمهوری اسلامی بدون تاثیرپذیری از تلاش آمریکا برای گروگان‌گیری سیاست‌های انقلابی ایران در منطقه ادامه خواهد یافت. گشایش‌های ایجاد شده در حوزه‌های انرژی، حمل و نقل، بانک و بیمه و سرمایه‌گذاری و همچنین آسیب‌شناسی چالش‌های موجود در زمینه باقی ماندن برخی از تحریم‌ها و تاثیرگذاری تحریم‌های اولیه و عوامل غیربرجامی در این روند از محورهای فعالیت کمیته نظارت بر برجام بوده است.	خبرگزاری مهر
۲	جمعه ۹۵/۰۴/۱۸	بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه	واکنش به مصوبه جلوگیری از فروش هواپیماهای بویینگ به ایران	دولت آمریکا موظف است هرچه با برجام مغایرت داشته باشد را رفع کند. برای جمهوری اسلامی ایران عمل به تعهدات طرف مقابل اهمیت دارد و ما به مسائل داخلی آمریکا کاری نداریم و دولت آمریکا را مسئول اجرای تعهدات می‌دانیم.	ایلنا
۳	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	علی اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران	واکنش به سخنان اخیر مرکل و بانکی مون علیه ایران	احساس می‌کنم اتفاقاتی در حال روی دادن است زیرا آقای بان کی مون و خانم مرکل حرف‌های عجیبی زده‌اند.. ضرورتی ندارد که سازمان انرژی اتمی بخواهد خرید غیررسمی انجام دهد ما این همه زحمت کشیدیم و برجام را به اینجا رساندیم که یک کانال خرید هم داشته باشیم و خرید را هم از این کانال انجام دهیم اکنون چگونه ممکن است خودمان را به دردسر بیندازیم؟	خبرگزاری صدا و سیما
۴	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه	واکنش به سخنان اخیر مرکل و بانکی مون علیه ایران	برنامهٔ موشکی کشور کاملاً جنبهٔ دفاعی داشته، به هیچ وجه به منظور حمل کلاهک هسته‌ای طراحی نشده است و بنابراین ناقض قطعنامهٔ ۲۲۳۱ شورای امنیت نبوده و هیچ ارتباطی با برجام ندارد.	پرس تی وی
۵	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	علاءالدین بروجردی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی	واکنش به سخنان اخیر مرکل و بانکی مون علیه ایران	«اظهارات صدراعظم آلمان و سازمان ملل متحد غیرحرفه‌ای و سیاسی است»، افزود: «موشک‌های ایران قابلیت حمل کلاهک هسته‌ای نداشته و صرفاً برای افزایش توان دفاعی کشور بوده که امری طبیعی است. آزمایش‌های موشکی ایران ناقض هیچ قطعنامهٔ بین‌المللی نیست.»	پرس تی وی

منبع رسانه‌ای	اظهارات مطرح شده	موضوع محوری	مقام بیان کننده	تاریخ	ردیف
خبرگزاری فارس	تمام منویات مقام معظم رهبری در بعد فنی برجام در نظر گرفته شده است.. این محدودیت‌ها(ی پذیرفته شده در قالب برجام) در مقایسه با راهبرد و مطالبه غربی‌ها از ما که غنی سازی صفر بود ناچیز است.. ما در راستای حفظ اصل غنی سازی و همچنین حفظ اصل حلقه‌های عمده تشکیل سوخت مانند اکتشاف، استخراج، ساخت سوخت و پسمانداری عمل کردیم.. این اقدام (فروش ۳۲ تن آب سنگین) به خاطر دستبرد دو میلیارد دلار از ایران، به انتقال پول آن منوط شد که اول پول را بگیریم و بعد آب سنگین را بفروشیم .	مصاحبه اختصاصی صالحی درباره اقدامات فنی در چارچوب برجام	علی اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	۶
خبرگزاری فارس	الان بعد از برجام یک برنامه مورد احترام جامعه بین‌الملل و شورای امنیت است. شورای امنیتی که حتی می‌گفت کشتی‌ها و هواپیماهای ایران را بگردید که قطعه‌ای برای برنامه هسته‌ای به ایران وارد نشود و به دنبال تعطیلی فردو و ... بود، قطعنامه‌ها را لغو می‌کند و الان حتی برای ساخت نیروگاه مدرن تر آب سنگین به ایران کمک می‌کنند.. الان بعد از برجام یک برنامه مورد احترام جامعه بین‌الملل و شورای امنیت است. شورای امنیتی که حتی می‌گفت کشتی‌ها و هواپیماهای ایران را بگردید که قطعه‌ای برای برنامه هسته‌ای به ایران وارد نشود و به دنبال تعطیلی فردو و ... بود، قطعنامه‌ها را لغو می‌کند و الان حتی برای ساخت نیروگاه مدرن تر آب سنگین به ایران کمک می‌کنند.	مصاحبه برجامی عراقچی در گفتگوی ویژه	سید عباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه و عضو ارشد تیم مذاکره کننده هسته‌ای	دوشنبه ۹۵/۰۴/۲۱	۷
خبرگزاری تسنیم	آمریکایی‌ها آن طور که توقع می‌رفت و قول داده بودند به تعهداتشان عمل نکردند. قرار بود در مدت و مهلتی پس از امضای برجام، ایران تعهداتش را درباره اعمال محدودیت‌ها در زمینه اقدامات صلح‌آمیز هسته‌ای اجرا کند و در همین مدت هم امریکایی‌ها و متحدانش تحریم‌های اعمال شده را بردارند..	بدعهدی آمریکا در اجرای برجام	علی اکبر ولایتی، عضو هیئت نظارت بر برجام در مصاحبه با	دوشنبه ۹۵/۰۴/۲۱	۸

ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	ادعا یا اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	پنجشنبه ۹۵/۴/۱۷	آنگلا مرکل، صدر اعظم آلمان	برنامه موشکی ایران	توافق تاریخی وین (توافق هسته ای) متأسفانه برای کنترل برنامه هسته ای ایران موجب این نشد تا برنامه های موشکی این کشور پایان یابد بر همین اساس سران سازمان ناتو در ورشو قرار است عملیاتی کردن پدافند موشکی را در دستور کار قرار دهند. این اقدام یک قدم مهم دیگری است تا ما بتوانیم بهتر از جان شهروندانمان در منطقه ناتو حفاظت کنیم. پدافند موشکی صرفاً دفاعی است و هدف آن روسیه نیست . این پدافند تأثیری بر توازن استراتژیک بر روی روسیه و ناتو ندارد.	خبرگزاری صدا و سیما
۲	جمعه ۹۵/۴/۱۸	گوئن مور، نماینده دمکرات و عضو کمیته فرعی سیاست پولی و تجارت مجلس نمایندگان آمریکا	فروش بوئینگ به ایران	... فروش این هواپیماها به ایران قانونی و شفاف هستند و زیر نظر دولت آمریکا و براساس توافق هسته‌ای با ایران است که چین و نیز انگلیس و دیگر متحدان ما آن را امضا کرده اند. این توافق همچنین شامل بند قابل بازگشت بودن فروش هواپیما به ایران نیز هست.	پایگاه اینترنتی مجلس نمایندگان آمریکا
۳	جمعه ۹۵/۴/۱۸	بان کی مون، دبیر کل سازمان ملل	برنامه موشکی ایران	آزمایش‌های موشکی ایران با روح برجام همخوانی ندارد ولی این وظیفه شورای امنیت سازمان ملل است تا درباره اینکه آیا شلیک این موشکها نقض قطعنامه بوده است، تصمیم‌گیری کند.	خبرگزاری تسنیم
۴	جمعه ۹۵/۴/۱۸	مارتین شفر، سخنگوی وزارت خارجه آلمان	برنامه موشکی ایران	ما همین حالا در حال گفتگو با شرکای خود در آمریکا و دیگر کشورها هستیم و بی‌تردید این مساله را با ایران در میان خواهیم گذاشت. این آزمایش (موشکی) می‌تواند نتیجه درگیری‌های سیاسی در درون حاکمیت ایران باشد.	آسوشیتدپرس
۵	شنبه ۹۵/۴/۱۸	جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا	تعهدات برجامی ایران	ایران تاکنون به تعهدات خود پایبند بوده است. هیچ اطلاعاتی در دست نیست که نشان دهد ایران به موادی دست یافته که نقض برجام به حساب بیاید..	خبرگزاری جمهوری اسلامی
۶	شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	آلن ایر، سخنگوی خارجه آمریکا	واکنش کاخ سفید به مصوبه ممانعت فروش بوئینگ به ایران	دولت اوباما با هر مصوبه‌ای که در اجرای توافق هسته‌ای اختلال ایجاد کند، مخالفت خواهد کرد. مجلس نمایندگان آمریکا روز پنج‌شنبه در اقدامی خصمانه علیه کشورمان یک لایحه جدید به تصویب رساند که بر اساس آن، فروش هواپیماهای مسافربری بوئینگ به ایران هم منع می‌شود. باراک اوباما، رییس‌جمهور آمریکا پیش از این گفته است که هر طرحی که باعث تضعیف برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) شود را وتو خواهد کرد..	ایسنا

د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه گانه رهبر معظم انقلاب

مدیریت

ردیف	الزامات نه گانه رهبر انقلاب	واکنش های داخلی	واکنش های خارجی	فرایند اجرایی
۱	<p>خامساً: معامله‌ی اورانیوم غنی‌شده‌ی موجود در برابر کیک زرد با دولت خارجی در صورتی آغاز خواهد شد که قرارداد مطمئن در این باره همراه با تضمین کافی منعقد شده باشد. معامله و تبادل مزبور، باید بتدریج و در دفعات متعدد باشد.</p> <p>سادساً: مطابق مصوبه مجلس، طرح و تمهیدات لازم برای توسعه‌ی میان‌مدت صنعت انرژی اتمی که شامل روش پیشرفت در مقاطع مختلف از هم‌اکنون تا پانزده سال و منتهی به ۱۹۰ هزار سو است، تهیه و با دقت در شورای عالی امنیت ملی بررسی شود. این طرح باید هرگونه نگرانی ناشی از برخی مطالب در ضمیمه برجام را برطرف کند.</p> <p>سابعاً: سازمان انرژی اتمی، تحقیق و توسعه در ابعاد مختلف را در مقام اجرا به گونه‌ای سامان‌دهی کند که در پایان دوره‌ی هشت‌ساله هیچ کمبود فناوری برای ایجاد غنی‌سازی مورد قبول در برجام وجود نداشته باشد. (چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	<p>-----</p>	<p>-----</p>	<p>علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی ایران: تمام منویات مقام معظم رهبری در بعد فنی برجام در نظر گرفته شده است.. این محدودیت‌ها(ی پذیرفته شده در قالب برجام) در مقایسه با راهبرد و مطالبه غربی‌ها از ما که غنی سازی صفر بود ناچیز است.. ما در راستای حفظ اصل غنی سازی و همچنین حفظ اصل حلقه‌های عمده تشکیل سوخت مانند اکتشاف، استخراج، ساخت سوخت و پسمانداری عمل کردیم.. این اقدام (فروش ۳۲ تن آب سنگین) به خاطر دستبرد دو میلیارد دلار از ایران، به انتقال پول آن منوط شد که اول پول را بگیریم و بعد آب سنگین را بفروشیم .. پیش از برجام کشورهای دیگر در انتشار مقالات دانشمندان ایرانی به دلیل تحریم‌ها و مشکلات نقل و انتقالات مالی مقداری مشکل آفرینی می کردند، قرار بود پس از برجام این موضوع حل شود اما همان وضعیت کماکان پابرجاست. (خبرگزاری فارس شنبه ۹۵/۰۴/۱۹)</p>

ردیف	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	واکنش‌های داخلی	واکنش‌های خارجی	فرایند اجرایی
۲	<p>اولاً: از آنجا که پذیرش مذاکرات از سوی ایران اساساً با هدف لغو تحریم‌های ظالمانه‌ی اقتصادی و مالی صورت گرفته است و اجرائی شدن آن در برجام به بعد از اقدام‌های ایران موکول گردیده، لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرف‌های مقابل، تدارک شود، که از جمله‌ی آن اعلام کتبی رئیس‌جمهور آمریکا و اتحادیه اروپا مبنی بر لغو تحریم‌ها است. در اعلام اتحادیه اروپا و رئیس‌جمهور آمریکا، باید تصریح شود که این تحریم‌ها بکلی برداشته شده است. هرگونه اظهاری مبنی بر این‌که ساختار تحریم‌ها باقی خواهد ماند، به منزله‌ی نقض برجام است. (چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	-----	-----	<p>عباس عراقچی معاون وزیر امور خارجه: برجام قرار بود موانع تحریمی را از سر راه اقتصاد ایران بردارد که این موانع برداشته شده، اما واقعیت این است که موانعی دیگری بر سر راه وجود دارد مانند تحریم‌های اولیه آمریکا، FATF و قوانین مربوط به پولشویی، زمان بر بودن .. یکی از مشکلاتی که وجود دارد افرادی هستند که در لیست تحریم‌ها باقی مانده‌اند که حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ فرد حقیقی و حقوقی می‌شود. (خبرگزاری فارس دوشنبه ۹۵/۰۴/۲۱)</p>

هـ - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام

منبع و تاریخ	مستند	حوزه موضوعی	محور یا موضوع	ردیف
خبرگزاری فارس دوشنبه، ۹۵/۰۴/۱۴	شرکت هواپیمایی لوفت هانزای آلمان از امروز دوشنبه پروازهای خود به تهران را از سرگرفت. لوفت هانزا، شرکت هواپیمایی آلمان از امروز دوشنبه پروازهای بدون توقف از مونیخ به تهران را دوباره آغاز کرده است. به نوشته وبگاه «تراول نیوز» لوفت هانزا از امروز و با هفته‌ای سه پرواز با شماره « ۶۰۲LH » سفر به تهران را آغاز می‌نماید و ساعت ۲۲،۱۰ مونیخ را ترک و ۵،۲۰ دقیقه به تهران می‌رسد. «توماس وینکلمن» مدیر عامل شرکت لوفت هانزا اعلام کرد: «به دنبال افزایش روابط تجاری با ایران، ما انتظار تقاضاهای بیشتری را در آینده داریم. ایران اهمیت بیشتری را با گردشگران فرهنگی به دست آورده است.»	ناوبری هوایی	برجام ایران را از انزوا خارج ساخته	۱
خبرگزاری مهر سه‌شنبه، ۹۵/۰۴/۱۵	علی شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی: اجرای بدون نقض برجام با حفظ و تداوم سیاست‌های راهبردی جمهوری اسلامی بدون تأثیرپذیری از تلاش آمریکا برای گروگان‌گیری سیاست‌های انقلابی ایران در منطقه ادامه خواهد یافت. گشایش‌های ایجاد شده در حوزه‌های انرژی، حمل و نقل، بانک و بیمه و سرمایه‌گذاری و همچنین آسیب‌شناسی چالش‌های موجود در زمینه باقی ماندن برخی از تحریم‌ها و تأثیرگذاری تحریم‌های اولیه و عوامل غیربرجامی در این روند از محورهای فعالیت کمیته نظارت بر برجام بوده است..	آثار برجامی	برجام گشایش‌ها و ناکامی‌های متعددی را در پی داشته	۲
خبرگزاری فارس دوشنبه، ۹۵/۰۴/۲۱	سید عباس عراقچی معاون وزیر امور خارجه و عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای: ۱۶ میلیارد دلار ذخایر ارزی عمان است که تقریباً یک سوم آن متعلق به ما است و اگر بخواهد بدهد ممکن است دچار مشکل اقتصادی شود. در خصوص اینکه چقدر از معاملات ما به دلار است و چه مقدار به ارزهای دیگر؟ خاطرنشان کرد: ما الان مبالغ زیادی را به عنوان ارزها و پول‌های متعلق به ایران در کشورهای مختلف داریم، مبالغی که در اثر تحریم‌ها فریز و مسدود شد و الان آزاد شده و الان مدیریت منابع ارزی ما در دست بانک مرکزی به طور کامل وجود دارد.. الان بیش از ۱۰ بانک یورویی ما را جابه‌جا می‌کنند... طلب‌هایی که از کشورهای مختلف داریم که مقدار زیادی وصول شده	آثار مالی - بانکی برجام	برجام گشایش‌های مالی - بانکی قابل ملاحظه‌ای را در پی داشت	۳
خبرگزاری فارس شنبه ۹۵/۰۴/۱۹	علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی ایران: پیش از برجام کشورهای دیگر در انتشار مقالات دانشمندان ایرانی به دلیل تحریم‌ها و مشکلات نقل و انتقالات مالی مقداری مشکل آفرینی می‌کردند، قرار بود پس از برجام این موضوع حل شود اما همان وضعیت کماکان پابرجاست.	تأثیر برجام بر روابط علمی	برجام تأثیری در روابط علمی ایران نداشته	۴

تحلیل و جمع‌بندی مهم‌ترین اظهارات و اقدامات مقامات جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، اروپا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از برجام؛
«از سرگیری پروازهای لوفت هانزا به تهران، سنگ اندازی علیه توافق ایران و بوئینگ، تصریح کاخ سفید بر پایبندی ایران به برجام، ادعای صدراعظم آلمان درباره برنامه هسته‌ای ایران، واکنش تند صالحی به ادعای مرکل و بان کی مون و واکنش بوئینگ به احتمال مخالفت با قرارداد این شرکت با ایران..» از جمله مهم‌ترین موضوعاتی هستند که در بازه زمانی ۹۵/۰۴/۱۴ تا ۹۵/۰۴/۲۱ در خصوص برجام رسانه‌ای شدند.

۱- «تصریح کاخ سفید بر پایبندی ایران به برجام» اولین خبر مهم برجامی این هفته بود. البته این خبر را پیش از این بارها و از سوی افراد مختلف مشاهده کرده بودیم که همگی بر پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود اذعان داشتند. اهمیت این خبر از طرفی بیشتر نمایان می‌شود که بدانیم در جامعه پر آشوب آمریکا که لابی اسرائیلی - عربی علیه ایران اسلامی به شدت فعال است و در این فضای ملتهب و پس از ایجاد موجب منفی بر ضد ایران به دلیل اظهارات مرکل و بان کی مون، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا بازهم بر پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود تاکید می‌کند. براین اساس خبرگزاری‌ها گزارش کردند: جان کربی در پاسخ به یک خبرنگار که سعی داشت با کنار هم قرار دادن گزارش‌های اخیر برخی رسانه‌ها و موسسات، ایران را به نقض سند برجام متهم کند، گفت: هیچ اطلاعاتی در دست نیست که نشان دهد ایران به موادی دست یافته که نقض برجام به حساب بیاید.. (خبرگزاری جمهوری اسلامی شنبه ۹۵/۰۴/۱۹)

تعجب از تاکید کربی بر پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود زمانی بیشتر می‌شود که به یاد بیاوریم تنها سه هفته پیش وی از نگرانی واشنگتن به علت سوابق ایران در خصوص پرونده PMD خبر داده بود. البته به نظر می‌رسد واشنگتن هم راضی به «برهم خوردن برجام» به هیچ وجه نیست بنابراین علی‌رغم تمام شیطنت‌ها و اتهام‌زنی‌ها هر از چندی مجبور به اعتراف به واقعیت پایبندی ایران به برجام می‌شود.

۱ - جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه: گزارش PMD آژانس موید نگرانی‌های آمریکا درباره ایران است، گزارش سال گذشته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارزیابی‌های ادعایی واشنگتن درباره فعالیت‌های ایران در زمینه سلاح‌های هسته‌ای را تأیید می‌کند.. (خبرگزاری فارس سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱)

۲- « سنگ اندازی علیه توافق ایران و بوئینگ » دیگر خبر مهم برجای بازه زمانی یادشده در بالا البته از جنس اقتصادی بود. اما اندکی پس از رسانه‌ای شدن قرارداد بوئینگ با ایران و تاکید دولت آمریکا بر بلاشکال بلکه قانونی بودن آن^۱ جریان تندروی حاکم در قوه قانونگذاری آمریکا در راستای لابی اسرائیلی حاکم بر مجامع سیاسی اقتصادی این کشور بامصوبه‌ای این توافق را به چالش کشید. منابع خبری در این خصوص اعلام داشتند: اکثریت جمهوری خواه مجلس نمایندگان آمریکا تدابیر تازه‌ای را با هدف مسدود کردن فروش هواپیماهای مسافربری بوئینگ به ایران تصویب کرده است. یکی از متمم‌ها، دفتر کنترل دارایی‌های خارجی آمریکا را از صدور مجوز لازم برای فروش هواپیماها منع می‌کند. پیتر روسکام نماینده اهل ایلینوی که تهیه کننده این متمم‌ها بود گفت: دادن این نوع هواپیماها به ایران، که هنوز بزرگترین حامی دولتی تروریسم در جهان است، به این معنی است که کالایی در اختیار آنها می‌گذاریم که می‌تواند برای مقاصد نظامی استفاده شود.. (الف جمعه ۹۵/۰۴/۱۸) بلافاصله پس از این خبر آلن ایر دیگر سخنگوی وزارت خارجه آمریکا به مصوبه یادشده این گونه واکنش نشان داد: دولت اوپاما با هر مصوبه‌ای که در اجرای توافق هسته‌ای اخلاص ایجاد کند، مخالفت خواهد کرد. مجلس نمایندگان آمریکا روز پنجشنبه در اقدامی خصمانه علیه کشورمان یک لایحه جدید به تصویب رساند که بر اساس آن، فروش هواپیماهای مسافربری بوئینگ به ایران هم منع می‌شود. باراک اوپاما، رییس‌جمهور آمریکا پیش از این گفته است که هر طرحی که باعث تضعیف برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) شود را وتو خواهد کرد.. (ایسنا شنبه ۹۵/۰۴/۱۹)

اما شرکت بوئینگ نیز در واکنش به مصوبه یادشده مجلس نمایندگان آمریکا واکنش نشان داد که در نوع خود حائز اهمیت است. رسانه‌ها در این خصوص اعلام کردند: مدیران بوئینگ می‌گویند اگر به شرکتشان اجازه فروش به ایران داده نشود، هواپیماهای اروپایی مانند ایرباس که قطعات آمریکایی دارند نیز نباید به ایران فروخته شود.. (خبرگزاری فارس یکشنبه ۹۵/۰۴/۲۰) این واکنش نشان دهنده ناخرسندی عمیق این شرکت از بهم خوردن احتمالی همکاری پر سود با ایران و تلاش برای سنگ اندازی برای رقیب خود در صورت منتفی شدن معامله با ایران است!

۳- « واکنش تند صالحی به اظهارات صدراعظم آلمان درباره برنامه هسته‌ای ایران » مهم‌ترین خبربرجای این هفته بود. به گزارش خبرگزاری‌ها علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی کشورمان در مصاحبه با خبرگزاری صدا و سیما که از سوی دیگر رسانه‌ها بازتاب گسترده‌ای یافت با رد کردن ادعای صدراعظم آلمان درباره فعالیت‌های هسته‌ای ایران گفت:

۱ - جان کری وزیر امور خارجه آمریکا در سخنانی در موسسه تحقیقاتی اسپن در ایالت کلرادو گفت: امیدوارم قرارداد فروش ۲۵ میلیارد دلاری هواپیمای بوئینگ به ایران، این کشور را از پیشروترین حامی تروریسم به یک دولت مسئول تبدیل کند. تجارت با ایران، ابزاری است که می‌تواند تغییرات داخلی را در این کشور تقویت کند. (خبرگزاری تسنیم پنجشنبه ۹۵/۰۴/۱۰)

احساس می‌کنم اتفاقاتی در حال روی دادن است زیرا آقای بان کی مون و خانم مرکل حرف‌های عجیبی زده‌اند.. ضرورتی ندارد که سازمان انرژی اتمی بخواهد خرید غیررسمی انجام دهد ما این همه زحمت کشیدیم و برجام را به اینجا رساندیم که یک کانال خرید هم داشته باشیم و خرید را هم از این کانال انجام دهیم اکنون چگونه ممکن است خودمان را به دردسر بیندازیم؟.. (خبرگزاری صدا و سیما شنبه ۹۵/۰۴/۱۹) شاید اهمیت این اظهارات با توجه به نزدیک شدن به سالگرد قرائت بیانیه ایران و ۵+۱ در خصوص برجام بیشتر جلوه گر شود. البته تنها صالحی نبود که در برابر این اظهارات واکنش نشان داد. چند نفر از مقامات کشورمان همچون سخنگوی وزارت امور خارجه، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی و .. نشان دادند. سید عباس عراقچی معاون وزیر امور خارجه نیز در این خصوص اعلام داشت: آقای ظریف تلفن تندی را روز عید فطر به بان کی مون در این خصوص زد و گفت گزارش وی باید متوازن باشد.. عراقچی ادامه داد: امیدواریم بان کی مون گزارش خود را تصحیح کند و گزارشی متوازن بدهد. بان کی مون نقشی در برجام نداشته و حق ندارد با گزارش‌های نادرست خود به برجام ضربه بزند. وی تصریح کرد: برنامه موشکی ما نقض قطعنامه نیست.. (خبرگزاری فارس دوشنبه ۹۵/۰۴/۲۱)

اما سخنان علی اکبر ولایتی مشاور ارشد بین الملل رهبر معظم انقلاب به مناسبت سالگرد قرائت بیانیه ایران و ۵+۱ و گذشت شش ماه از اجرایی شدن برجام و بدعهدی‌های آمریکا در این خصوص حائز اهمیت که رسانه‌ها آن را بازتاب بخشیدند. وی در این باره افزود: آمریکایی‌ها آن طور که توقع می‌رفت و قول داده بودند به تعهداتشان عمل نکردند. قرار بود در مدت و مهلتی پس از امضای برجام، ایران تعهداتش را درباره اعمال محدودیت‌ها در زمینه اقدامات صلح‌آمیز هسته‌ای اجرا کند و در همین مدت هم آمریکایی‌ها و متحدانش تحریم‌های اعمال شده را بردارند.. (خبرگزاری تسنیم دوشنبه ۹۵/۰۴/۲۱) وی پیش‌تر در سخنانی همین مطالب را بیان کرده بود.^۱

۱ - ما به سهم خودمان نقض کننده عهدی که بستیم، نیستیم و مذاکرات در جهت اجرای برجام باید ادامه یابد. رهبر معظم انقلاب در همین راستا از گروه ناظر اجرای برجام خواستند که نحوه اجرایی شدن برجام را با دقت رصد و پیگیری کنند، مگر اینکه طرف مقابل اعلام کند که برجام را کنار می‌گذارد.. (خبرگزاری تسنیم سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۸)